

A Pécsi Ítéltábla dr. Illés Mária ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek a dr. Dezső László ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) alperes ellen hátralékos számlatartozás megfizetése iránti perében a ...Törvényszék 2013. július 17. napján kelt,számú ítélete ellen az alperes részéről 29. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, az alperest terhelő tőkemarasztalás összegét 784.290,- (hétszáznyolcvannégyezer-kettőszázkilencven) forintnak 2009. augusztus 1-jén érvényes MNB deviza középárfolyamon számított euró ellenértéke, azaz 2.944 (kettőezer-kilencszáznegyvennégy) euró. Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását, és kötelezi a felperes, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 167.668,- (százhatvanhétezer-hatszázhatvannyolc) forint elsőfokú, és 133.700 (százharminchéromezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest 397.500,- (háromszázkilencvenhétezer-ötszáz), az alperest 64.700,- (hatvannégyezer-hétszáz) forint feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére az állam javára a felhívásban megjelölt időben és módon.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperes - dughagyma árának és ültetőgép bérleti díjának megfizetése iránt előterjesztett - keresetének összegszerűségében helyt adott, és kötelezte az alperest 21.698,- euró, ennek 2010. január 1. napjától számított kamata és 1.062.300,- forint perköltség megfizetésére az engedményesként fellépő felperes javára. A felperes keresetösségi jogát az engedményezési szerződés létrejöttére, és az alperes engedményezésről történt értesítésére tekintettel fennállónak találta. Tényként az alábbiakat állapította meg:

Az alperes és a felperes jogelődje 2009. április 3-án együttműködési megállapodást kötöttek dughagymatermesztésre, mely megállapodás szerint az

alperesnek kellett biztosítania a műveléshez a földterületet, a felperes jogelődjének a dughagymát és az ültetőgépet. A felperesi jogelőd feladata volt a termesztési tanácsadás, és az, hogy a termelést figyelemmel kísérje. A szerződés 2. cikk 5.pontja szerint minden, a termesztéshez tartozó előállítási költséget az alperes visel, még akkor is, ha az többet tesz ki, mint a 3. cikkben meghatározott egyenleg, amely dughagymák termesztéséből származó, és a dughagymák termesztési költsége közti előnyös, adott esetben előnytelen különbség. A szerződés 3. cikkében rögzítették, hogy költségként veszik figyelembe a felperesi jogelőd által leszállított dughagymák értékét áfa nélkül (mely költséget meg kell téríteni a felperesi jogelőd részére), az alperesnek a dughagymák termesztésével kapcsolatos költségeit áfa nélkül (mely költséget meg kell téríteni az alperes részére), az ültetőgép bérleti díját (mely költséget meg kell téríteni a felperesi jogelőd részére). Megállapodtak abban is, hogy a gazdálkodás eredményén (hasznán, illetve veszteségén) a felperesi jogelőd és az alperes 30%-70 %-ban osztoznak, és 2009. augusztus 1-jén számolnak el.

Az alperes 370 tonna termést takarított be, melyből 2.679.250,- forint bevétel származott, ezen kívül területalapú támogatásként kapott 1.360.000,- forintot, a termelés során 14.913.944,- forint költsége merült fel. A felperesi jogelőd által biztosított dughagyma értéke és ültetőgép bérleti díja 5.780.998,- forint, melyről 2009. december 1.-jén számlát állított ki, 2009. december 15-ei fizetési határidővel.

A terméseredmény és a bevétel a várttól elmaradt - az elvárt bevétel 44.783.440,- forint lett volna -, ennek oka 90 %-ban az alperes mulasztása volt, mert hagyta elgyomosodni a területet, nem védekezett megfelelően a kártevők ellen, a betakarított termést szakszerűtlenül tárolta, a jégkárt nem jelentette, nem készítettett kárfelvételi jegyzőkönyvet. A felperesi jogelőd mulasztása az eredmény elmaradásában 10 %-ban hatott közre, mert csak négyszer volt a helyszínen, szaktanácsadása hiányos volt, a jégkár elleni biztosítást nem szorgalmazta.

A megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az elszámolás során vizsgálni kell azt is, hogy történt-e szerződésszegés, felróható-e bármelyik félnek költségek felmerülése, illetve bevételek elmaradása. Ez okból az elszámolásnál az elmaradt bevétel (elvárt és valós bevétel különbözete) 90%-át és a területalapú támogatást tekintette bevételnek, ezt kell csökkentette az e bevételhez szükséges művelési költség összegével, és az így kiszámított egyenleg 30 %-át tekintette a felperes által érvényesíthető összegnek, ez az összeg azonban meghaladta a keresetet, ezért az alperest a kereset erejéig kötelezte fizetésre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen annak megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az alperes jelentett be fellebbezést, változatlanul arra hivatkozott, hogy felperesi jogelőddel kötött szerződésben közös kockázatvállalásban állapodtak meg, a felek közt e megállapodás szerint - a valós bevételt és költséget figyelembe véve - kell elszámolni. Változatlanul vitatta az engedményezési szerződés érvényességét, és így a felperes keresetösségét.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nagyobb részt alapos.

A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes e perben a reá engedményezett követelést érvényesítheti, az alperes az engedményezési szerződés érvénytelenségére jogi érdek hiányában nem hivatkozhat, a szerződés esetleges érvénytelensége csak az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az adós (alperes) fizetési kötelezettségét nem érinti (EBH.2003.957.). Az alperes a felperestől az engedményezés megtörténtének igazolását követelhetette a Ptk.328.§ (4) bekezdése alapján, az engedményezés megtörténtét azonban a becsatolt okirattól függetlenül az engedményező képviselőjének szóbeli nyilatkozata igazolja, további bizonyítás ezért e körben szükségtelen volt.

Nem ért azonban egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által alkalmazott elszámolási móddal az alábbi okok miatt:

Az engedményezési szerződésben az engedményező dughagyma árából és az ültetőgép bérleti díjából álló számlakövetelést engedményezett a felperesre. A felperest az engedményezési szerződés kizárólag e követelés érvényesítésére jogosította fel, az alperes és az engedményező szerződéses jogviszonyából eredő egyéb követelés érvényesítésére nem. A felperes keresetében az engedményezett követelés ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy a dughagyma vételárát és a gép bérleti díját az alperesnek a szerződés 3. cikk 2. pontja szerint mindenképpen meg kell fizetnie, függetlenül a termelés negatív eredményétől. Az elsőfokú bíróság nem az engedményezett követelést bírálta el, tartalmában szerződésszegésből eredő kártérítés címén kötelezte az alperest fizetésre azzal, hogy az álláspontja szerint felperesnek felróható (90%) elmaradt haszon 30%-át ítélte meg. A felperesre ilyen követelést nem engedményeztek, szerződésszegésből eredő kártérítés címén ezért az engedményes felperes keresetét elbírálni nem lehetett.

A felperes által megjelölt ténybeli alapon, az általa érvényesített dughagyma vételár és gép bérleti díj követelést kellett a perben elbírálni, e felperesi követelés azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint - az alábbi okok miatt - csak részben volt alapos.

A felperesi jogelőd és az alperes a perbeli szerződésben abban állapodtak meg, hogy gazdasági tevékenységet is igénylő közös céljuk elérése érdekében együttműködnek, az ehhez szükséges vagyoni hozzájárulást rendelkezésre bocsátják, a nyereségen és veszteségen 30-70%-os arányban osztoznak. E megállapodás - az elsőfokú bíróság által a felek egyező nyilatkozatára figyelemmel helyesen alkalmazott magyar jog alapján - a Ptk. 568.§ (1) bekezdése szerinti polgári jogi társasági szerződésnek felel meg függetlenül attól, hogy ezt a felek így nem nevesítették. Az e szerződésre irányadó jogszabályi keretek közt kellett ezért a felek szerződésének 3.cikkét és a 2. cikk 5. pontját értelmezve eldönteni, hogy a

gazdálkodás negatív eredményétől (veszteségétől) függetlenül a felperes igényt tarthat-e arra, hogy az alperes a nála felmerült költséget maradéktalanul, vagy esetleg részben térítse meg.

A szerződés 2. cikk 5. pontja felperesi értelmezés szerint azt jelenti, hogy az alperes minden a termesztéshez tartozó előállítási költséget - a felperesnél felmerült költséget is - visel, mert a 3.cikk 2. pontja szerint a dughagyma értékét és a palántázó gép bérleti díját meg kell téríteni a felperes részére. A szerződés ekkénti értelmezése mellett értelmetlen szerződési feltétel volna a veszteség 30-70% megosztására vonatkozó megállapodás, ha ugyanis minden költséget az alperes viselne, akkor ő viselné teljes egészében a gazdálkodás veszteségét is. E megállapodás emellett a Ptk. 571. §-a értelmében - amely úgy rendelkezik, hogy semmis az a megállapodás, amely a polgári jogi társaság valamely tagját a nyereségből, vagy a veszteségből kizárja - semmis szerződési kikötés volna, de a másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek szerződésének értelmezése útján nem is lehet a szerződést felperes által állított módon értelmezni.

A szerződés 3. cikkének költség megtérítésére vonatkozó rendelkezései a nyereség és veszteség viselésére vonatkozó rendelkezések mellett csak úgy értelmezhetők, hogy a gazdálkodás bevételeiből elsődlegesen a feleknél felmerült költségek vonandók le, és térítendőek meg, ezek levonása után fennmaradó összeg az (pozitív) egyenleg, melyet 30-70%-ban kell a felek közt megosztani. Ha azonban az egyenleg negatív, a bevétel még a költséget sem fedezi, a veszteség viselésre vonatkozó szabályok figyelembe vételével kell elszámolni azzal azonban, hogy az alperes az általa előlegezett költségek megtérítésére a felperestől ez esetben sem tarthat igényt. Csak így értelmezhetők együtt a szerződés 2. cikk 5. pontja - minden, a termesztéshez tartozó előállítási költséget (3.cikk 2. pontjában 1748 euróra előírányzott összeg) az alperes visel, még akkor is, ha az többet tesz ki, mint a 3. cikkben meghatározott egyenleg - a szerződés 3.cikk 2. pontja -költségként veszik figyelembe a felperesi jogelőd által leszállított dughagymák értékét áfa nélkül (mely költséget meg kell téríteni a felperesi jogelőd részére), az alperesnek a dughagymák termesztésével kapcsolatos költségeit áfa nélkül (mely költséget meg kell téríteni az alperes részére), az ültetőgép bérleti díját (mely költséget meg kell téríteni a felperesi jogelőd részére) - és a szerződés 3.cikk 3. pontja -gazdálkodás eredményén (hasznán, illetve veszteségén) a felperesi jogelőd és az alperes 30%-70 %-ban osztoznak - rendelkezései.

A fenti elvek mentén a felek közti elszámolás az alábbiak szerint alakul:

A felperesi jogelőd ráfordítása áll a dughagyma árából és az ültetőgép bérleti díjából, ez összesen 5.780.998,- forint. Az alperes 14.913.944,- forint munkadíj és költség ráfordítást igazolt, ezek összege a teljes kiadás, ami 20.694.942,- forint. Bevétel kizárólag alperesnél jelentkezett ez áll a területalapú támogatás címén kifizetett 1.360.000,- forintból, és a betakarított termésből értékesített rész után kapott 2.679.250,- forintból, így a bevétel összesen 4.039.250,- forint. A kettő különbsége 16.655.692,- forint (20.694.942 - 4.039.250 = 16.655.692,- forint)

veszteség, melyből 30 %-ot a felperesi jogelődöt, a 70 %, azaz 4.996.708,- forintot köteles a megállapodás szerint viselni a felperesi jogelőd. A felperesi jogelőd előlegezett ráfordítása 5.780.998,- forint volt, ez az összeg jelentkezik nála veszteségként, holott a veszteségből csak 4.996.708 forintot kell viselnie, ezért a két összegkülönbségének megtérítését igényelheti az alperestől. Ez az összeg pedig $5.780.998 - 4.996.708 = 784.290,-$ forint. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a marasztalási összeget 784.290,- forintnak 2009. augusztus 1.-én érvényes MNB középárfolyamon számított euró ellenértékére leszállította, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította.

A felperes 14 %-ban lett pernyertes, ezért a perköltség viseléséről - a pervesztesség-pernyertesség arányában - a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott a másodfokú bíróság, mely érinti mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban felmerült költségeket. A felperes előlegezte az elsőfokú eljárási illetéket (345.000.-Ft) és a szakértői költséget (104.490.-Ft), ezek arányos része az alperest terheli (48.300.-Ft illeték + 14.629.-Ft szakértői díj), a felperes az ügyvédi munkadíjon felül az elsőfokú eljárásban költségigényt is érvényesített (fordítási költség, útiköltség, stb. összesen 263.524.- Ft), melyből az alperest 38.894.-Ft terheli. A feleket képviselő ügyvédek munkadíját a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.,22.) IM rendelet 3. § (2)-(3) és (5) bekezdése alapján a pertárgyérték alapul vételével, pernyertesség- pervesztesség arányában állapította meg (felperesnek jár: 49.800.-Ft - alperesnek jár: 317.300.-Ft). Mindezek összegzéseként a felperes köteles az alperesnek 167.668,- forint elsőfokú eljárási költséget megfizetni. A másodfokú eljárásban a nagyobb részt pernyertes alperes ügyvédi munkadíjának viselésére szintén a felperes köteles a pernyertesség-pervesztesség arányában. A fellebbező alperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a peres felek az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése szerint viselik pervesztességük arányában.

P é c s, 2014. február 12.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró Dr. Vogycska Petra s.k. bíró